

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ**

Երևան-0010, Հանրապետության հր., Կառավարական տուն 3

“05” 03..... 2018թ.

N.03/20/1254-18

Panorama.am լրատվական կայքի գլխավոր խմբագիր
Ա. Ոսկանյանին

Հարգելի տիկին Ոսկանյան

Ի պատասխան Ձեր՝ 26.02.2018 թվականի հարցման տեղեկացնում ենք.

ՀՀ ՏԿԶ նախարարության կանոնադրական նպատակ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության տարածքային զարգացումը և զարգացման համամասնությունների ապահովումը: Տարածքների համաչափ զարգացումը, այդ տարածքներում սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի ներդրումը և դրանց իրագործումը եղել և շարունակում է մնալ նախարարության առաջնահերթ նպատակներից մեկը:

Վերոնշյալ նպատակները կյանքի կոչելու ուղղությամբ ՏԿԶ նախարարությունը ԵՄ-ի հետ համագործակցության շրջանակում իրականացնում է 8 տարածաշրջանային զարգացման պիլոտային ծրագրեր:

1. Ինտեգրված աջակցություն Հայաստանի գյուղական լեռնային շրջանների կայուն տնտեսական զարգացմանը (1,340,995 ԵՎՐՈ, <Շեն> ՀԿ, Գեղարքունիքում (Գեղամասար, Արեգունի, Փամբակ) և Սյունիքում (Շաղատ, Անգեղակոթ, Շաքի)): Հիմնական ենթակառուցվածքային տարրերն են՝ ոռոգման ցանցերի վերանորոգումը, ժամանակակից գյուղտեխնիկայի տրամադրումը, արտադրության / վերամշակման հարմարությունների ստեղծումը, կաթի ավտոմատ ստացման կայանի ստեղծումը և շինարարությունը / կենսագազի գործարանի արդիականացումը, ջերմոցների կառուցումը:

2. Շիրակի մարզում տեխնոլոգիական զարգացման խթանում (750,000 ԵՎՐՈ, Մայքրոսոֆթ ինովացիոն կենտրոն Հայաստան հիմնադրամ): Ծրագրի նպատակն է՝ ստեղծել զբաղվածության հնարավորություններ երիտասարդ գործազուրկ բնակչության կարողությունների զարգացման միջոցով, ընդլայնել մարզում առկա ՏՏ ընկերությունների

գործունեությունը ընկերությունների վերապատրաստման միջոցով և ավելի լավ դիրքավորել տեղական և միջազգային շուկաներում, ստեղծել նոր SS ընկերություններ:

3. Տարածաշրջանային ՓՄՁ-ների մրցունակության խթանումը, որպես հիմնական նախապայման տեղական /տարածաշրջանային տնտեսական զարգացման համար (1,604,808 ԵՎՐՈ, «Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ազգային կենտրոն» Լոռու, Սյունիքի, Արմավիրի): Ծրագրով նախատեսվում են՝ Ճամփեզրի կայանի ստեղծում Լոռու մարզում, որպես մարքեթինգային ենթակառուցվածքներ տեղական արտադրանքի և ծառայությունների համար, ձեռնարկատիրության խթանում, մասնավորապես՝

- <Հաջող սկիզբ> սկսնակ գործարարների խթանման արշավներ,

- Ենթադրամաշնորհների տրամադրում կայուն նոր աշխատատեղերի համար և այլն:

4. Բնապահպանական մարտահրավերների վերաժումը հնարավորությունների. պլաստիկ թափոններից շինարարական նյութերի ստացում (749,963.55 ԵՎՐՈ, Կապանի համայնքապետարան): Ծրագրով նախատեսվում են՝

- Գործառնական տարածքների պատրաստում՝ սկսնակ ձեռնարկությունների տեղավորման համար,

- Սկսնակ ձեռնարկություններում անհրաժեշտ սարքավորումների, արտադրության գծի գնում և ներդնում, շինարարական նյութերի արտադրություն,

- Թիրախային համայնքներին և թափոնների կառավարման ձեռնարկություններին անհրաժեշտ սարքավորումներով և այլ ենթակառուցվածքներով ապահովում:

5. Դիլիջանի և հարակից համայնքների զարգացման նախաձեռնություն (1,194,890 ԵՎՐՈ, <ԻԴԵԱ> Հիմնադրամ) Ծրագրի նպատակներն են՝

- Դիլիջանում զբոսաշրջության տեղեկատվական կենտրոնի ստեղծում,

- Արվեստի և արհեստի կենտրոնի ստեղծում Դիլիջանում և պիլոտային դասընթացների մշակում Թեղուտի, Հաղարծինի և Գոշի տարածքներում,

- Քաղաքային շուկայի ստեղծում Դիլիջանում և պիլոտային գյուղատնտեսական տաղավարների ստեղծում Դիլիջանի, Թեղուտի և Հաղարծինի միջհամայնքային ճանապարհների վրա՝ հիմնված վերջիններիս զբոսաշրջային գրավչությունների վրա:

6. ՓՄՁ մրցունակության բարձրացում կայուն նորարարական տեխնոլոգիաների առավել լայն կիրառման և խթանման միջոցով (2,084,951.71 ԵՎՐՈ, Ֆլորենցիայի համալսարանի Իտալական ուսումնահետազոտական կազմակերպություն):

Ծրագիրը կաջակցի ՓՄՁ-ներին ներկայացնել արևային էներգիայի տեխնոլոգիաները էներգախնայողության մեթոդների հետ միասին, կառուցել փորձնական արևային էներգիայի կայան՝ 1 Մվտ հզորությամբ, բարձրացնել հանրային իրազեկության մակարդակը կայուն էներգիայի պրակտիկայի վերաբերյալ և տարածաշրջանում ամրապնդել ինստիտուցիոնալ և մարդկային կարողությունները՝ մշակելու և իրականացնելու համար էներգաարդյունավետ և խնայողական միջոցառումներ:

7. Տավուշի մարզի ինտեգրված և համաչափ տնտեսական զարգացում (1,626,333.33 ԵՎԲՈ, «Աջակցություն Նոյեմբերյանին» ՀԿ): Ծրագրով նախատեսվում են՝

- Կաթի մթերման գործարանի կառուցում և պանրի արտադրման համար անհրաժեշտ սարքավորումների գնում,
- Բարձր ցեղի անասունների գնում՝ Հուլտեյն ցեղատեսակի կովեր, Ռոմանով ցեղատեսակի ոչխարներ,
- ՓՄՁ-ների և աշխատանք փնտրողների համար դասընթացներ և խորհրդատվություն,
- Դրամաշնորհային ծրագիր գործազուրկների համար նոր աշխատատեղերի և նոր որակյալ աշխատատեղերի ստեղծման համար և այլն:

8. Ամասիայում բրդյա թելերի և կտորի արտադրություն (549 819,00 ԵՎԲՈ, Ամասիայի համայնքապետարան, <Մարդը կարիքի մեջ> ՀԿ) Տարածաշրջանի ընդհանուր հզորությունը տարեկան 25 տ. որին գործարանը կհասնի գործունեության 3-4 տարում: Կստացվի 1,5 տ. գառան բրդի թել, 4տ. ոչխարի բրդի թել, 500 կգ բարձրակարգ կտոր: Գառան բրդի թելը կօգտագործվի գործող և ստեղծվող փոքր ընկերությունների կողմից՝ պայուսակներ, հուշանվերներ, խաղալիքների և այլնի արտադրության համար: Ներկայումս նշված թելը ներկրվում է Թուրքիայից: Ոչխարի բրդի թելը կօգտագործվի կարպետագործության, թաղիքագործության և գորգագործության մեջ:

<< Տավուշի մարզում <<ինտեգրված աջակցություն գյուղական տարածքների զարգացմանը>> Համայնքների դիմակայության ամրապնդում>> ծրագրի շրջանակում 2017 թվականի ընթացքում ավարտվել են հետևյալ աշխատանքները՝ 44 ջերմոցի, գինու փոքրածավալ 9 արտադրամասի, չրի 8 արտադրության, գյուղմեխանիզացիայի 2 հավաքակայանի, 2 հավաքման կետի/սառնարանային տնտեսության/ալրաղացի կառուցում, 28,4 հա պտղատու այգու հիմնում, համայնքային 3 ենթակառուցվածքի ստեղծում՝ Փողոցային ԼԱԴ լուսավորություն 2 գյուղում (Կոթի, Այգեձոր), ոռոգման մայր ջրագծի մասնակի վերանորոգում Ներքին Կարմիրաղբյուրում և այլն:

Դպրոցների ֆինանսական կառավարման արդյունավետության բարձրացման նպատակով ՀՀ մարզերում գործող 1084 դպրոցների ուսումնասիրության արդյունքում առաջարկվել է դպրոցների ֆինանսավորումը իրականացնել դպրոցների նախապես ներկայացվող հայտերի և դրանց քննարկման արդյունքի հիման վրա, փոքր դպրոցների ֆինանսավորման համար նոր մոտեցում մշակել, որը հիմնված կլինի ոչ թե աշակերտների քանակի վրա, այլ դպրոցի պահպանման համար գումարի (հաշվի առնելով և բարձրացնելով գործակիցները լեռնայնությունից կախված) և անձնակազմի քանակի վրա՝ հաշվի առնելով առկա նորմատիվները ոչ ուսուցչական անձնակազմի համար:

Սեյսմիկ անվտանգության տեսակետից բարելավման անհրաժեշտություն ունեցող առաջնահերթ դպրոցների ցանկը հաստատելու նպատակով՝ մշակվել և ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ N 805-Ն որոշմամբ հաստատվել է «Դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրում» ընդգրկված 20 գերակա դպրոցների ցանկը, որոնք ենթակա են առաջնահերթ կարգով ուժեղացման և/կամ նորի կառուցման: Նշված դպրոցներից 7-ը գտնվում են շինարարության փուլում, 1 դպրոցը՝ փորձաքննության փուլում, 3 դպրոցի նախագծանախահաշվային մրցույթը հայտարարվել է, իսկ մնացած 9 դպրոցների փորձաքննությունն արված է, նախապատրաստվում են դրանց նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը: Նախարարության կողմից համակարգվել են նաև սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի առաջին փուլով նախատեսված՝ քանդման ենթակա թվով 5 դպրոցների քանդման աշխատանքները:

Տարածքային ներդրումային քաղաքականության բնագավառում նախարարության կողմից իրականացվում են հետևյալ գործառնական ծրագրերը՝

1. ՀՀ համայնքներում տնտեսական և սոցիալական ծրագրերի արդյունավետ իրականացման նպատակով մշակվել և ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվել է «ՀՀ կառավարության 2006 թվականի նոյեմբերի 16-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից համայնքներին սուբվենցիաների տրամադրման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 1708-Ն որոշման մեջ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը: Որոշմամբ սահմանվում է համայնքների ղեկավարների կողմից 2018 թվականի ընթացքում ՀՀ 2018 թվականի պետական բյուջեով արդեն իսկ նախատեսված սուբվենցիաներից բացի այլ սուբվենցիաներ ստանալու նպատակով ծրագրային հայտերի ներկայացման և համայնքներին սուբվենցիայի տեսքով միջոցների հատկացման ընթացակարգը, որի համաձայն համայնքներին հնարավորություն է ընձեռվում համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասից կապիտալ

ծախսերին ուղղվող միջոցներն ավելացնել պետական բյուջեի միջոցների հաշվին: Համայնքների կողմից կապիտալ բնույթի ծախսերի համար ավելի մեծ միջոցների նախատեսման խրախուսմամբ՝ ակնկալվում է բարձրացնել տեղական բյուջեների կառավարման արդյունավետությունը:

2) ՀՀ մարզերում գործարար ակտիվության խթանման, տնտեսության կայունության, համաչափ տարածքային զարգացման ու հետագա տնտեսական աճի ապահովման նպատակով մշակվել և ՀՀ կառավարության կողմից հավանության է արժանացել «Համայնքային տնտեսության աճի վրա էական ազդեցություն ունեցող ներդրումային և գործարար ծրագրերի գնահատման ընթացակարգը», որով նախատեսվում է իրականացնել ներդրումային և գործարար ծրագրերի առավել ընդգրկում և բազմագործոն գնահատում, ինչն իր հերթին հնարավորություն կընձեռի ավելի իրատեսական և արդյունավետ ծրագրերի իրագործման համար ցուցաբերել պետական աջակցություն՝ ծրագրերի վարկային բաղադրիչների սուբսիդավորման միջոցով: Ընդ որում, ընթացակարգով նախատեսվում է ներդրումային և գործարար ծրագրերի բազմագործոն գնահատումն իրականացնել միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից՝ կիրառելով ծրագրերի ընդգրկում գնահատում՝ ելնելով ծրագրի ոլորտից, դրա իրականացման աշխարհագրական դիրքից, համաֆինանսավորման չափից, ստեղծվող հիմնական աշխատատեղերի քանակից և արտադրանքի արտահանման չափերից:

3) ՀՀ մարզերում և համայնքներում ձևավորված ներդրումային ծրագրերի մշակման և ներկայացման գործընթացների արդյունքներով՝ 2017 թվականի ընթացքում ՀՀ մարզերի, այլ գերատեսչությունների և մասնավոր ներդրողների կողմից նախարարություն է ներկայացվել թվով 180 ներդրումային/գործառնական ծրագիր՝ տարբեր ոլորտներում ներդրումային ծրագրերի իրականացման նպատակով: Թվով 127 ծրագիր հստակեցվել, ներդրողների հետ քննարկվել ու միատեսակ ձևաչափով ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի հարթակ: ՀՀ վարչապետի մոտ քննարկված ծրագրերից հավանության է արժանացել թվով 58 ծրագիր: Մի շարք ծրագրերի հեղինակներ հրաժարվել են առաջարկվող տոկոսադրույքով տրամադրող վարկից, որոշ ներդրողներ ակնկալում են միայն դրամաշնորհ, որոշ ներդրողների մոտ չկա ազատ գրավի առարկա, կամ չի համապատասխանում վարկավորման գործընթացի պահանջներին: Արդյունքում 2017թ. ընթացքում 20 ներդրումային ծրագիր ֆինանսավորվել է 638,355 մլն ՀՀ դրամ վարկային միջոցներով՝ 10-12% տոկոսադրույքով: Ընդ որում, երեք ծրագրերի համար նախատեսվում է վարկի առաջին 2 տարվա համար սուբսիդավորում 3%-ի չափով:

4) ՀՀ մարզերում ներդրումների խթանման նպատակով մշակվել և ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվել է «Որպես նվիրաբերություն գույք ընդունելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2001 թվականի հունվարի 10-ի N 15 և ՀՀ կառավարության 2003 թվականի սեպտեմբերի 11-ի N 1138-Ն որոշումների մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը, որով ակնկալվում է ՀՀ Շիրակի մարզի Գյումրի քաղաքի նախկին Շիրակ հյուրանոցի վթարային շենքի ապամոնտաժումից հետո մնացած շինությունը և դրա սպասարկման համար նախատեսված հողամասը սեփականության իրավունքով տրամադրել «Բասենի Գոլք» ՍՊԸ-ին՝ տարածքում հյուրանոցային համալիրի, առևտրային կենտրոնի և սննդի սպասարկման վայրի կառուցման նպատակով: Ընդ որում, որոշմամբ ամրագրվում է ներդրողի կողմից 1,0 մլրդ ՀՀ դրամ ներդրում կատարելու և 100-150 աշխատատեղեր բացելու պարտավորությունը:

5) Մշակվել է «Համայնքների կողմից տրամադրվող ծառայությունները մասնավոր ընկերություններին պատվիրակման մեթոդական ուղեցույցը», ինչպես նաև համայնք-մասնավոր գործընկերության պայմանագրերի օրինակելի ձևեր, որոնք տրամադրվել են մարզպետրանաններին և համայնքներին և տեղադրվել նախարարության պաշտոնական կայքում:

6) ՀՀ համայնքներում ընտրվել և նշանակվել են համայնքի տնտեսական զարգացման ծրագրերի պատասխանատուներ: Նշված պատասխանատուների ներգրավմամբ մշակվել են համայնքների տեղական ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագրեր, որոնցից 20-ը արդեն իսկ հավանության է արժանացել և նախատեսվում է դրանց իրականացումը Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի կողմից:

7) Բանակցություններ են վարվել ԱԶԲ-ի աջակցությամբ երկրորդային/բևեռային քաղաքների զարգացման ծրագրի իրականացման շուրջ, այդ թվում բևեռային հինգ քաղաքների՝ (Գյումրի, Վանաձոր, Դիլիջան, Սևան և Ծաղկաձոր) ընտրության և ծրագրի իրականացման ժամանակացույցի մասով:

8) Աջակցություն է ցուցաբերվել Եվրամիության ֆինանսավորմամբ իրականացվող Սպիտակ և Վայք համայնքներում բազմաբնակարան և հանրային շենքերում էներգաարդյունավետության բարձրացման ծրագրին, այդ թվում համայնքների կողմից ծրագրի ընդհանուր արժեքի 20% համաֆինանսավորման՝ 77,893 մլն ՀՀ դրամից 2017 թվականի տարեվերջի դրությամբ պարտք մնացած շուրջ 16,0 մլն ՀՀ դրամի վճարման հնարավորության հարցերի մասով: Ծրագրի շրջանակում արդեն իսկ էներգաարդյունավետության բարելավմանն ուղղված շինաշխատանքներ են իրականացվել

Սպիտակի 4 և Վայքի 5 բազմաբնակարան շենքերում, ընթացքի մեջ են Սպիտակի 9 և Վայքի 5 շենքերի շինաշխատանքները: Ծրագրով նախատեսվում է նաև արևային ֆոտովոլտային համակարգեր տեղադրել Սպիտակի թիվ 2 մանկապարտեզի տանիքին և Վայքի քաղաքապետարանի, մշակույթի տան, թիվ 1 և թիվ 3 մանկապարտեզների տանիքներին: Աշխատանքներ են տարվել էներգաարդյունավետության ծրագրի ընդլայնման և շարունակության ուղղությամբ, համայնաձայնություն է ձեռք բերվել իրականացնել այն Արթիկ և Ապարան համայնքներում:

Հարգանքով՝

Վ. Տերտերյան

